

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: VM/if

Oslo, 31.mars 2023

FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL NYE EU-DIREKTIVER OM PRODUKTANSVAR OG ERSTATNINGSANSVAR UTENFOR KONTRAKTSFORHOLD FOR SKADER FORÅRSAKET AV KUNSTIG INTELLIGENS

Det vises til Europakommisjonens forslag til nye direktiver om henholdsvis produktansvar (COM(2022) 495) og erstatningsansvar utenfor kontrakt forårsaket av kunstig intelligens (COM(2022) 496), AI-ansvarsdirektivet, av 28. september 2022. Finansforbundet takker for muligheten til å gi innspill til Justis- og beredskapsdepartementet (JD) i deres arbeid med Norges nasjonale posisjon.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen med over 33.000 medlemmer. Vi er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta de ansattes rettigheter. Det er viktig at myndighetene sikrer lover som gjelder for alle aktører i næringen.

Finansforbundet har følgende innspill til AI-ansvarsdirektivet:

- Regulering som bidrar til en ansvarlig og etisk anvendelse av løsninger basert på kunstig intelligens-teknologier er svært viktig. Finansforbundet er derfor grunnleggende positive til forslaget som er fremlagt fra Europakommisjonen.
- Direktivet har som formål å sikre samme beskyttelsesnivå for ofre av skader forårsaket av produkter og tjenester basert på kunstig intelligens, som ofre for skader forårsaket av alminnelige produkter. Videre skal foranstaltninger på EU-nivå hindre fragmentering av det indre markedet, og bidra til utbredelsen av pålitelig kunstig intelligens.
- Det er viktig at dette forslaget følges opp med ytterligere lovgivningstiltak etter en periode. EU-kommisjonen skal, ifølge direktivets artikkel 5, revurdere forslaget etter 5 år. Det bør vurderes om denne tidsperioden skal forkortes noe, da den teknologiske utviklingen skjer i et svært høyt tempo.

- Europakommisjonen la i 2021 frem forordningsforslaget om harmoniserte regler for kunstig intelligens, EU AI Act, COM(2021)206, som blant annet fokuserer på sikkerhet og forebygging av skade relatert til bruk av AI-baserte teknologier. AI-ansvarsdirektivet må dermed sees i sammenheng med dette forslaget til forordning, hvor denne trepartsmodellen skal fungere som en koordinert europeisk tilnærming for å sikre ansvarlig bruk av kunstig intelligens.
- I EU AI Act, foreslår Europakommisjonen en risikobasert tilnærming med fire risikonivåer. Bruk av kunstig intelligens i arbeidslivet ansees å være høyrisiko; se direktivforslagets artikkel 4, punkt a og b. Innenfor arbeidslivet er det derfor viktig å understreke at AI-ansvarsdirektivet vil kunne bidra til å avdekke og forhindre diskriminering. Dette kan for eksempel være relevant i prosesser knyttet til rekruttering av nye ansatte, hvor AI-system avviser kandidater på grunnlag av ulovlig diskriminering.
- Finansforbundet vil understreke viktigheten av å rette fokus på mulige diskriminerende utslag av AI brukt i arbeidslivet. Vi vil i denne sammenhengen særlig fremheve AI-systemer brukt i rekrutteringsøyemed. Det foreslåtte AI-ansvarsdirektivet vil kunne bidra til å styrke muligheten til å avdekke og forhindre diskriminering. Vi påpeker at dette er en start og at det derfor er viktig med evaluering og videreutvikling av lovgivningen på dette området. Vi etterlyser også en klargjøring av sammenhengen mellom direktivet og eksisterende lovgivning om ikke-diskriminering.
- Det er videre behov for klargjøring av sentrale begreper i direktivet, som eksempelvis «duty of care». Uklarhet om sentrale begrep er uheldig på et så vidt komplekst område og kan føre til ulik praksis mellom landene.

Med vennlig hilsen
FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen
Forbundsleder